لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د لمانځه زده کړه

ليکنه

داکتر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع ژلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه زده کړه

ليکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع ژلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد .- الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سریزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على رسول الله محمد بن عبد الله ﷺ، أما بعد:

له ما څخه څو څو ځلي وغوښتل شو چي دلمانځه په باره کي چي داسلام دوهم رکن دی، یو مختصر او جامع کتاب ولیکم چي دلمانځه په اساسي احکامو باندي مشتمل وي، او نورو ژبو ته دترجمه کولو وړ وي. نو ما تقریباً ټول هغه کتابونه را غونډ* کړل کوم چي دلمانځه په باره کي لیکلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاګه* شوه چي دغه هر کتاب د لمانځه دمختلفو اړخونو* څخه یوه اړخ ته اشاره کړي ده، (مثلا) ځینو کتابونو دلمانځه د اداء کولو طریقه او کیفیت ذکر کړی وو، خو دهغه اهمیت او فضیلت ته به یي اشاره نه وه کړې، او ځینو نورو دهغو اختلافي مسائلو تحقیق کړی وو کوم ته چي یو عام وګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړۍ مرحله کي اړتيا نلري..

نو ما دا غوره وګڼل* چي دلمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چي يو مسلمان ته يي زده کړه او پر ځای کول حتمي او لازمي دي، او دهري مسئلي سره مي دقران او سنت څخه دليل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصيلي مسائل مي پريښودل، او دلوستونکي دزياتي استفادي لپاره مي داسي طريقه غوره کړه چي هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نورو ژبو ته يي ژباړه هم آسانه وي.

له الله ﷻ څخه غواړم چي دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) ګټور او داستفادې وړ وګرځوي.

إنه سميع مجيب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزيد

رياض-۱۴۱۴/۱/۱هـ

يادونه: دکومي کلمي په خوا کي چي د ستوری (*) نښه ده، هغه کلمه دکتاب په پای کي په لست کي مرادفه معنا لري، نو دمرادفي معنی لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړنۍ خبري

له پیغمبر ﷺ څخه په صحیح حدیث کي راغلي دي چي فرمايي: «بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً».

ترجمه: اسلام په پنځو (بنیادونو) باندي جوړ دی: (یدې) اقرار کول چي بیله الله ﷻ څخه د عبادت وړ او حق معبود* نشته، او محمد ﷺ دالله پیغمبر دی، او لمونځ کول، او زکات ورکول، او روژه نیول، او دکعبي شریفي حج کول -دهغه چا لپاره چي هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حدیث شریف داسلام پنځه ارکانو ته شامل دی، او هغه دادي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی رکن: ددې کلمې ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):

ددې کلمې معنی داده: چې بيله يو الله څخه بل هيڅوك دعبادت وړ او حق معبود نشته. نو (لا إله) دټولو هغو معبودانو (خدايانو) نفي کوي چې بيله الله ﷻ څخه يې عبادت کيږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره چې شريك نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

ترجمه: الله او ملائکو او دعلم خاوندانو پدې شاهدي ادا کړې ده چې بيله الله څخه بل هيڅوك دعبادت وړ او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چې (په عدل سره دکائناتو) پالل او تدبير* (دهغه) په لاس کي دي، نشته بيله الله څخه بل دعبادت وړ معبود*، هغه بنه غالب او بنه حکمت والا دی.

او د (لا إله إلا الله) ويلو، او شاهدي ورکولو کي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دريو شيانو سره اقرار کول دي:

لومړی: د الوهيت توحيد:

او هغه دادی چي يواځي الله ﷻ دټولو عبادتونو او بندګۍ مستحق وبلل شي، او په هيڅ ډول دا (عبادتونه) بيله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي.

او دا هغه توحيد دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره پيدا شويدي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

ترجمه: او ما پيريان او انسانان ندي پيدا کړی مګر ددي لپاره چي (يواځي*) دوی زما عبادت وکړي.

او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پيغمبران را ليږلي، او کتابونه يې نازل کړي دي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]

ترجمه: او په تحقيق سره موږ په هر (پخواني) امت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي يو پيغمبر ليږلی وو (چي دوی ته امر وکړي پدې) چي تاسو (يواځي*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرك دتوحيد ضد دی، نو کله چي دتوحيد معنی دا شوه: چي يواځي ښايي دالله عبادت وشي، نو بيله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم شرك ګڼل کيږي، نو که څوك په خپل اختيار سره بيله الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلا دهغه لپاره لمونځ وکړي، يا روژه ونيسي، يا سوال ځني* وکړي، يا نذر ورته ومني، يا کوم څاروی ورته حلال کړي، يا د مړي نه مدد اومرسته وغواړي، او يا داسي نور، نو دا په حقيقت کي* له الله سره شريك نيول دي، او شرك له ټولو نه لويه ګناه ده چي (دمسلمان) ټول نيك اعمال له مينځه* وړي.

دوهم: د ربوبيت توحيد:

او هغه دادی چي انسان پدي اقرار وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يواځـي* الله ﷻ (د مخلوقـاتو) پـيدا کونکـی، روزي ورکونکـی، ژونـد بښونکـی، مـرګ راوسـتونکی، (د کائـناتو) پـالونکی، او داسـمانونو او ځمکـو څښتـن دی. او پدي سره اقرار کول دهغه فطرت (تقاضا) ده په کوم چي الله ﷻ مخلوقات پيدا کړيدي، تردې پوري چي په کومو مشرکينو کښي چي زموږ پيغمبر محمد ﷺ راليږل شوی وو، هغوی هم پدي توحيد اقرار کاوه او تريـنه منکر نه وو، الله ﷻ فرمايي: ﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّـنَ السَّمَاء وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْـرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ۳۱]

تـرجمه: (اې پيغمبره مشـرکينو ته) ووايه چي څوک تاسو ته له آسمان او ځمکي نه روزي* درکوي؟ او څوک دغوږونو او سترګو مالك دی؟ او څوک ژوندی له مړي نه او مړی له ژوندي څخه راوباسي؟ او څوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (ټولو) کارونو تدبیر او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی ووایي: چي الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووایه چي آیا تاسو (د الله څخه) نه ویرېږئ؟.

او له انسانانو نه ډیر کم داسي خلك شته چي د ربوبیت له توحید نه يې په ښکاره انکار کړيدی، او په باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقیده لري، خو یواځي* دتکبر او عناد په وجه يې له هغه نه (په ظاهره) انکار کړیدی، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمايي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ١٤]

ترجمه: او د دغو (آیاتونو څخه) دوی دظلم او سرکشۍ د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي زړونو يې په هغه یقین او باور درلود.

دریم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحید:

د اسماء او صفاتو توحید دادی چي دالله په هغو صفاتو ایمان ولرو چي دخپل ځان لپاره يې ثابت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او یا پیغمبر ﷺ دالله ﷻ لپاره دغه نومونه او صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره ثابت کړو چي دالله ﷻ دشان او شوکت سره لائق او مناسب وي، بې لدې چي دهغه په کیفیت او څرنګوالي پوه شو، او یا یې بیان کړو، او بیله دي چي هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او یو شان وګڼو، او یا یې په اصلي معنی کي تغیر راولو، او یا ورنه انکار وکړو، الله ﷻ فرمایي: ﴿وَلِلَّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډیر ښه او ښایسته نومونه دي، نو (الله ﷻ) په هغو (نومونو) سره وبولئ.

او الله ﷻ فرمایي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: دالله په شان* او څېر بل هیڅ شی نشته، او هم هغه ښه اوریدونکی او ښه لیدونکی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو په (لا إله إلا الله) ویلو کي ددي (پورتنیو) دریو شیانو اعلان او په هغو اقرار دي، نو هغه څوك چي (لا إله إلا الله) په خوله سره ووایي او په معنی یي پوه شي، او دهغې مطابق عمل وکړي، یعني الله ته شریك پیدا نکړي، او یواځې هغه دعبادت لائق وبولي، نو دا (سړی) حقیقي مسلمان دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله سره ووایي، او دهغې مطابق په ظاهره سره عمل وکړي، خو په زړه کي په هغې عقیده ونلري، نو دا (سړی) منافق دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله ووایي، او دهغې په خلاف عمل وکړي، نو دا (سړی) کافر دی، که څه هم دا کلمه په وارو* وارو ووایي (بیا هم مسلمان نه بلل کیږي).

او په (محمد رسول الله) باندي شهادت* ویلو معنی داده: چي په هغه دین او رسالت باندي ایمان راوړو کوم چي محمد ﷺ دالله ﷻ له جانبه مور ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړي دي، او په کومو چې یې امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شیانو نه چې یې منع کړېده له هغو نه ډډه وکړي شي، او دا چې (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپیغمبر ﷺ دشریعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چې الله ﷻ فرمایي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

[التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتیا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پیغمبر راغلی دی، چې ډیر سخت او درونډ دی پر ده باندې هغه څه چې تاسو ته تکلیف رسوي، (او) په تاسو باندې ډیر حرصناك دی، (او) پر مومنانو باندې مشفق او مهربان دی.

او فرمایي: ﴿مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّهَ﴾

[النساء: ۸۰]

ترجمه: څوك چې دپیغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(په حقیقت سره) هغه دالله ﷻ اطاعت کړی دی.

او فرمایي: ﴿وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ١٣٢]

ترجمه: او دالله او د(هغه) دپیغمبر اطاعت وکړئ (حکم ومنئ)، ددې لپاره چي په تاسو رحم وشي.

او فرمایي: ﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاء عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاء بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ٢٩]

ترجمه: محمد دالله ﷻ پیغمبر دی، او هغه کسان (صحابهٔ کرام) چي لده سره دي (هغوی) پر کفارو سختګیر، او په خپلو مینځونو کي مهربان او زړه سواندي دي.

دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:

الله ﷻ فرمایي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندی کړي شوی مګر پدي (خبره) چي یواځي دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسي حال کي چي عبادت به يې خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راګرځيدونکی او مایل وي، او لمونځ دي اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلك دين دی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چي موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بيان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـالدارو خلکـو* د مـالونو څخـه اخيسـتل کـيږي او فقـيرانو او نـورو د زکـات مسـتحقو کسـانو تـه ورکـول کـيږي، او هغـه داسلام دارکانو څخه يو لوی رکن دی، چـي پـه هغـه سره اجتماعـي لاسنيونه* او دافـرادو پـه مينځ کي يو له بل سره مرسته او تعاون کول مينځ ته راځـي، او پدي شکل سره يې فقـير او محتاج لره په مـالدار سړي باندي دا حق ګرځولی دی چي بيله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

څلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:

الله جَلَّ جَلَالُهُ فـرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّـيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

[البقرة: ۱۸۳]

تـرجمه: اې مومـنانو پـه تاسـو بـاندي روژه فـرض کـړې شويده، لکه څنګه چي په هغو کسانو فرض کړې شوې وه چي له تاسو نه مخکي وه (يعني پر مخکيني امتونو باندي)، تر څو (له الله نه) وويرېږئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت* او قدرت يي ولري:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّه عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ الله غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالى لره پر خلكو* باندي دبيت الله حج كول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوك چي كافر شو (ويې نه مانه دغه حكم) نو بيشكه الله د ټول عالم نه بې پرواه دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اهمیت*

له مخکینیو خبرو څخه څرګنده* شوه چي لمونځ په اسلام کي لوی ارزښت* او مقام لري، او هغه داسلام دارکانو څخه دوهم داسي رکن دی چي بیله هغه داداء کولو نه (دچا) اسلام نشي صحیح کیدای، او د لمانځه په باره کي سستي او بي پروایي کول دمنافقینو له صفاتو څخه شمیرل کیږي، او (په مکمل ډول سره) پریښودل یي کفر او ګمراهي ده، چي په هغه سره انسان داسلام له دایري نه وزي، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلاةِ».

ترجمه: دسړي او د کفر او شرك په مینځ کي (جلاکونکی حد) دلمانځه پریښودل دي. او فرمایي: «الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ الصَّلاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»،

ترجمه: کوم عهد او پیمان چي زموږ او ددوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کافرانو) تر مینځ دی هغه لمونځ دی، چا چي هغه پرېښود نو په رښتيا سره هغه کافر دی. (دا حدیث ترمذي روایت کړیدی، او هغه یي حَسَن بللی دی).

لمونځ داسلام بنیاد او اساس دی، او هغه دالله ﷻ او بنده په مینځ کي رابطه ده، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِيْ رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسو نه یو تن لمونځ کوي نو هغه دخپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونځ دالله ﷻ سره دبنده دمحبت لرلو، او دهغه دنعمتونو دقدر کولو علامه او نښانه ده، او ددې وجي نه چي لمونځ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو ځکه خو له ټولو نه اولینه فریضه ده چي پر پیغمبر ﷺ باندي فرض شویده، او لمونځ پدي امت باندي دمعراج په شپه په اسمان کي فرض شوی دی، او چي کله له پیغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چي له ټولو نه غوره*

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمل کوم دی؟ هغه وفرمایل: «الصَّلاةُ عَلَى وَقْتِهَا»، یعني: لمونځ کول په خپل وقت کي. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ دګناهونو دپاکیدلو سبب ګرځولی دی، پیغمبر ﷺ فرمایلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْراً بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِه شَيْءٌ؟» قَالُوا: لا يَبْقَى مِنْ دَرَنِه شَيْءٌ، قَالَ: «فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آیا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه دیو کس دکور ددروازې مخي ته یوه ویاله* وي او هره ورځ په هغه کي پنځه ځله ولامبي*، نو ایا دده (په بدن) کي به څه خیري* پاتي شي؟ (صحابه وو ﷺ) وویل: نه، هیڅ خیري* به پاتي نشي، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: نو دا (په ورځ کي) دپنځو لمونځونو مثال دی، چي الله ﷻ دهغه په وجه (دلمونځ کونکي) ګناهونه بخښي. (دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

او په حديث کي له پيغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هغـــه کله لدي دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصيت او اخيرنۍ خبره يي داوه: «چي دلمانځه په باره کي، او دهغو (مريانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندي دي، له الله نه وويريږئ». (دا حديث احمد او نسائي او ابن ماجه روايت کړی دی).

الله جَلَّ جَلَالُهُ په قرآن کريم کي دلمانځه او لمونځ کونکو ډير لوی فضيلت او شرف ذکر کړی دی، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زياته يادونه کړيده، او دهغه په باره کي يي خصوصي توصيه کړيده، الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي: ﴿حَافِظُواْ عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُواْ لِلّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

ترجمه: پر (ټولو) لمونځونو باندي محافظت وکړی، او (په خاصه توګه) په مينځني (مازديګر) لمونځ باندي، او (په لمانځه کي) الله ته په ويره (او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب) سره ودرېږی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِمِ الصَّلاَةَ إِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاء وَالْمُنكَرِ﴾ [العنكبوت: ٤٥]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړی، په رښتيا سره لمونځ (انسان) له بي حيايي او بدو کارونو څخه منع کوي.

او فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اسْتَعِينُواْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَةِ إِنَّ اللّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ١٥٣]

ترجمه: اى مومنانو (له الله نه) په صبر او لمونځ کولو سره مدد وغواړی، په رښتيا سره چي الله له صبر کونکو سره دی.

او فرمايي: ﴿إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ١٠٣]

ترجمه: په تحقيق سره لمونځ پر مومنانو باندي معين او تاکلی وخت کي فرض دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ﷻ دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت) عذاب واجب کړی دی، الله ﷻ فرمايي: ﴿فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ [مريم: ٥٩]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خليفګان* راغلل چي لمونځ يي ضايع کړ (او نه يي اداء کاوه) او په شهوتونو پسي لاړل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله ﷻ په خپل مبارك کتاب (قران) کي ددي خبري بيان کړيدی چي دمجرمانو او ګنهګارانو ودوږخ* ته دداخليدلو اولين سبب دلمانځه پريښودل دي، هغه فرمايي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ * قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ٤٢-٤٣]

ترجمه: (له دوږخيانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووايي: چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوږخ ته راوستل شوي يو).

او پيغمبر ﷺ فرمايلي دي چي څوك دسهار* او مازديګر* لمونځ وكړي نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنګه چي په صحيح حديث كي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى البَرْدَينِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوك چي دسهار او مازديګر لمونځ وكړي، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو كي يو عام او ښكاره عبادت دى، چي معنى او مفهوم يي دادى چي (مسلمان) يواځي هغه الله ته تسليم شي او كامل اطاعت يي وكړي چي هيڅ شريك او سارى* نلري- ،

او لمونځ انسانانو ته دتقوى، انكسار، الله ته رجوع كولو، صبر، جهاد، او توكل كولو تربيه* ور كوي، او دا هغه ظاهري عبادت دى چي دلمونځ كونكي په ايمان، او دالله رب العالمين په بندګۍ كي دهغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رېښتنولۍ او صداقت دلالت کوي.

نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار شکل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هغه طریقه سره اداء کړي چي الله ﷻ مشروع کړیده، تر څو پدي توګه دالله ﷻ او د پیغمبر ﷺ اطاعت پر ځای کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان وژغوري*.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالی

دا طهارت دبدن*، جامو، او دلمانځه دځای پاك ساتلو ته شامل دی.

* دبدن پاکوالی په دوو شیانو سره کیږي:

لومړی: غُسل (ځان مینځل):

چې دجنابت*، حیض، او نفاس نه وروسته کیږي، پداسي شکل سره چې ټول بدن او ویښتان* په اوبو سره دپاکوالي په نیت ومینځي*.

دوهم: اودس کول:

الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاةِ فاغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُواْ بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَينِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اي مومنانو کله چې لمانځه ته دولاړیدلو (نیت او اراده) وکړی، نو خپل مخونه، او لاسونه تر څنګلو* پوري ومینځئ، او پر خپلو سرونو باندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسح وکړئ، او خپلي پښې* تر بجلکو* (پندیو) پوري (ومینځئ).

نو دا مبارك ايت په هغو شيانو مشتمل دی دکومو چي مراعات په اودس کولو کي واجب دی، او هغه شيان دادي:

١- دمخ مینځل دخولي او پوزي ته اوبو اچولو په شمول.

٢- تر څنګلو پوري دلاسونو مینځل*.

٣- دغوږونو په شمول دټول سر مسح کول.

٤- تر بجلکو* پوري دپښو مینځل.

* او دجامو او ځای پاکوالی دادی چي له مرداري او نجاست (ګندګی) نه لکه: تشي بولي*، ډکي بولي* او نورو نجاستونو (ګندګیو) څخه پاك وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیمم وهل

له هغو اسانتیاوو او سهولتونو څخه چي الله ﷻ مسلمانانو ته ورپه برخه کړیدي، یو هم دادی چي داوبو دنشتوالي په وخت یا په هغه صورت کي چي داوبو استعمالول انسان ته ضرر ولري، هغه ته یي تیمم وهل روا کړیدی. (دتیمم طریقه) پداسي شکل سره ده چي لاسونه به په ځمکه باندي ووهي او بیا په هغو سره خپل مخ او دواړه لاسونه مسح کړي.

الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُواْ مَاء فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُواْ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: (که مو چیري اودس یا غسل کولو ته ضرورت شو) او بیا مو اوبه ونه موندلي* نو په پاکه خاوره سره تیمم وکړی، (یعني دواړه لاسونه په ځمکه ووهی) او خپل مخونه او لاسونه په هغه سره مسح کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار ﷺ وايي: پيغمبر ﷺ زه په يو کار پسې واستولم، نو ماته جنابت* پيښ شو، او اوبه مي پيدا نکړي، نو (دپاکوالي لپاره) په خاورو کي داسې ولغړيدم* لکه څنګه چي يو حيوان لغړي (او بيا مي لمونځ وکړی)، او بيا پيغمبر ﷺ ته راغلم او قصه مي ورته بيان کړه، نو ويې فرمايل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشِّمَالَ عَلَى اليَمِينِ، وَظَاهِرَ كَفَّيْهِ وَوَجْهِهِ.

ترجمه: تا ته دا کافي وه چي لاسونه دي داسي په (ځمکه) وهلي وای، او بيا يي لاسونه يو ځل په ځمکه ووهل، او بيا يي په چپ (لاس) سره ښۍ (لاس)، او دلاسونو پنجې او خپل مخ مسح کړی. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په یوه ورځ او شپه کي پـنځه لمونځونـه فـرض کړیـدي، او هغـه: دسـهار، غرمي، مازدیګر، ماښام، او ماسخوتن لمونځونه دي.

۱- دسهار لمونځ:

او هغـه دوه رکعـته دی، او وخـت یـي له دوهمـي سپیدي* (هغـه پـراخه روښنایـي چـي دشـپي لخـوا پـه مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.

۲- دغرمي لمونځ:

او هغـه څلور رکعـته دی، او وخـت یـي دآسمـان له میـنځ نـه دلمر له زوال څخـه شروع بیـا تـر هغـه پـوري دوام لري چي دهر شي سیوری یو برابر* شي، بیله هغه سیوري نه چي دزوال په وخت کي وي.

۳- دمازدیګر لمونځ:

او هغـه څلور رکعته دی، وخت یي دغرمي دوخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه وتلو نـه شـروع کـیږي تـر هغـه پـوري چـي دهـر شـی سیوری دوه برابره شي، بیله هغه سیوري نه چي دزوال پـه وخـت کـي وي، او دضـرورت وخـت يـي دلمـر تـر لویدلو پوري دی.

۴- دماښام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت يي دلمر لویدلو* نه تر سره شفق* ورکیدلو پوري دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغـه څـور رکعـته دی، وخـت يي دماښام دوخت لـه ختمـیدلو نـه وروسته بیا دشپي تر دریمي حصي او یا اولي نیمايي حصې پوری دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اداء کولو طریقه

وروسته لدې نه چې بدن او دلمانځه ځای په تیر شوي کیفیت سره پاك شي، او مسلمان دلمانځه دوخت له داخلیدلو څخه مطمئن شي، نو قبلې (په مکه مکرمه کې بیت الله شریف) ته دې مخ کړي پداسې حال کې چې کوم فرضي او یا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نیت به په زړه کې کوي، او بیا به لاندې افعال په ځای کوي:

۱- اول تکبیر (تکبیر تحریمه) «الله اکبر» به وایي، پداسې حال کې چې دسجدې ځای ته به ګوري.

۲- دتکبیر ویلو په وخت کې به خپل لاسونه داوږو برابر او یا دغوږونو دبرابرۍ په اندازه پورته کوي.

۳- د«الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت ده: «سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

جَـــدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ»(۱)، او كه وغواړي دا دوعا دي ووايي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَّ بَيْنَ الْمَشْـــرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الـــثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»(۲).

۴- بيا به وايي «أَعُـــوذُ بَاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»(۳)، او بيا به «الحمد لله» لولي:

---

(۱) ترجمه: الهي! تا په پاكي سره يادوم او ستا پوره ستاينه كوم، او مبارك دى نوم ستا، او اوچت دى شان او شوكت ستا، او بيله تا نه بل څوك د عبادت وړ نشته.

(۲) ترجمه: الهي! زما او زما د ګناهونو تر مينځ دومره لري والى راولې، لكه څنګه چي دي د مشرق او مغرب په مينځ كي لري والى راوستى دى، الهي! ما له خپلو ګناهونو نه داسي پاك كړې لكه څنګه چي سپينه جامه له خيرو نه پاكه كړي شي، الهي! ما له ګناهونو نه په واوره، او اوبو، او ږلي سره ووينځې.

(۳) ترجمه: په الله سره د رټل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي =

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿الْحَمْدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهدِنَا الصِّرَاطَ المُستَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَيهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ﴾[١]، او لـدې وروسته به «آمين» وايي.

۵- بيا به له قرآن کريم نه هغه سورت او يا هغه آيتونه لولي چي په ياد يي وي او ورته اسانه وي، لکه دا سورت: ﴿إِذَا جَاء نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی شروع کوم.

(١) ترجمه: ټولي غوره ستاينې يواځي الله تعالى لره دي چي دټول عالم پالونکی دی. ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی. دجزاء دورځي خاوند دی. يواځي ستا عبادت کوو او يواځي له تا څخه مرسته غواړو. مونږ ته سمه لياره وښيئه. دهغو کسانو لياره چي تا پر هغوی باندي انعام کړی دی، نه دهغو کسانو لياره چي ورباندي غضب کړې شوی، او نه دګمراهانو لياره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَاسْـــتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾[۱]، او يا دقرآن كريم بل كوم سورت.

۶- بيا به لدې نه وروسته د «اللهُ أَكْبَر»[۲] په ويلو سره ركوع كوي، پداسي حال كي چي ملا* به يي سيده او برابره وي، او لاسونه به يي پر ځنګنونو* ايښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم»[۳] به وايي، او درې ځلي* او يا له هغه نه زيات ويل يې سنت دي.

۷- بيا به د «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»[٤] په ويلو سره له

(۱) ترجمه: كله چي دالله مرسته او برياليتوب رارسيږي. او ووينې چي خلك جوپې جوپې د الله په دين كي ننوځي. نو خپل پروردګار په پاكۍ ياد كړه، او له هغه څخه بخښنه وغواړه، بيشكه چي هغه ډير دتوبې قبلوونكى دى.

(۲) ترجمه: الله ډير لوى دى.

(۳) ترجمه: پاك دى ځما لوى پروردګار.

(٤) ترجمه: قبول كړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چي د هغه حمد او ثنا يې وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که یوازي ځانته وي، او له دریدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ، وَمِلْءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»(١) وايي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کیدو په وخت کي به «رَبَّنا وَلَكَ الحمدُ...» تر آخره پوري وايي.

٨- بیا به د «الله أکبر» په ویلو سره سجدي ته ولاړ شي، پداسي حال کي چي متہان* (یا څنګلي) به یي له بغلونو څخه، او ورنونه* به یي له لینګو* څخه لیري وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندي کوي: تندی

(١) ترجمه: اي زمونږ پروردګاره! تا لره ډیر غوره ستاینه ده، ستاینه ډیره زیاته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکي او د هغوی تر مینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چي تا وروسته غوښتي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له پوزي سره، دواړه وُرغوي*، څنګنونه، دپښو دګوتو شاوي، او «سُبحانَ ربيَ الأعلى»[(۱)] به دري واره او يا زيات وايي، او چي کومه دوعا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

۹- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي څخه سر راپورته کوي، او پر چپه پښه به کښيني، او ښى* پښه به دَرَوي*، او لاسونه به پر ورنونو او څنګنونو باندي ايږدي، او «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»[(۲)] به وايي.

۱۰- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کوي، په کوم ترتيب سره چي يي لومړى سجده وکړه،

---

(۱) ترجمه: پاك دى ځما لوى پروردګار.

(۲) ترجمه: الهي! ما ته بخښنه وکړې، او په ما رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي را ته راکړې، او هدايت را ته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پدي ډول سره يې يو ركعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بيا به د «الله اكبر» په ويلو سره دوهم ركعت ته پورته كيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن كريم يو سورت وروسته وايي، بيا به ركوع ته ځي، بيا به له ركوع څخه راپورته كيږي، بيا به دوه سجدي كوي، په هماغه ترتيب سره لكه څرنګه چي يې په لومړي ركعت كي وكړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمي سجدې څخه سر را پورته كړي هماغسي به كښيني لكه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ كي كښيناستلى* وو، بيا به «التَّحِيَّاتُ لله وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلامُ عَلَينا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»(۱) ووايي.

---

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله =

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه چـیري لمونـځ دوه رکعتـیز وو لکـه د سـهار، جمعـي، او یـا اختر لمونـځ نـو تـر اخره به ناست وي او د «التحیات..» وروستـه به «اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّـــكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِـــيدٌ»(۱) ووایـــي، او له څلورو شیانو څخه بـه پناه غـواړي او داسي بـه وایـــي: «اللّٰهُـــمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکتونه دي وي پر تا اې پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله پر نـیکو بـندګانو، زه شـاهدي ورکـوم چـي بـیله الله نـه بـل د عـبادت وړ معبود* نشته، او شاهدي ورکوم چي محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(۱) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل وعیال درود ولیږه، لکه څنګه چي دي پر ابراهیم ﷺ او د ابراهیم ﷺ پر اهل و عیال درود لیږلی دی، په رښتیا سره تـه ستایلی شوی، د لویي خاوند یې، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغـه پر اهـل وعـیال بـاندي، لکه څنګه چي دي برکـت نـازل کړی دی پر ابراهیم ﷺ او د هغـه پر اهـل وعیال باندي، په رښتیا سره تـه ستایل شوی، د لویي خاوند یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَـــذَابِ جَهَــنَّمَ، وَمِـــنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَـــاتِ، وِمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»[١]، او بيا بـه دخپـل ځـان لـپاره ددنـيا او اخرت دخير غوښتلو دوعا کـوي، او دا (دوعاګانـي او اذکـار) پـه فرضـي او نفلـي لمونځونو دوارړو کي ويل کيږي.

بـيا بـه پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ»[٢] ويلو سره ښي طرف ته سلام ګرځوي، او بيا به پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» ويلو سره چپ طرف ته سلام ګرځوي.

او کـه لمونځ دري رکعتيز وي لکه دماښام لمونځ، او يـا ځلـور رکعتـيز وي لکـه دغرمـي، مازديګـر، او ماســخوتن لمونځونــه، نــو د لومــړی ناســتي له

(١) ترجمه: الهي! زه پـه تـا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له عذاب څخه، او د ژوند او مرګ له فتنو څخه، او د مسيح دجال د فتني د شر څخه.

(٢) ترجمه: سلام (سلامتيا) او دالله رحمت دي وي پر تاسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«التحـــيات..» نـه وروسـتـه بـه «الله اكبر» ووايـي او وبـه دريـږي، او بـيا بـه «الحمد لله..» يوازي ووايي: او بيا به ركوع او سجده وكړي، لكه څرنګه چي يي په اولو دوو ركعـتونو كـي وكـړه، بـيا بـه پـه همـدا ډول سره څلـورم ركعت كـوي، ليـكـن لـه سجدي نـه وروسـته بـه د «تَوَرُّك» پـه شـكل كـښيـنـي، او هغـه داده چـي ښي پښـه ودَرَوي، او چـپه پښـه بـه تـر هغـه لاندي كـښيـږدي، او كـوناټي بـه پـر ځمكه كـښيـږدي، او بـيا بـه «التحـــيات..» ووايـي، دمابـنـام پـه دريـم ركـعـت كـي، او دغرمـي، مازديګر او ماسخوتن په څلورم ركعت كي، او بـيا بـه پر پيـغمبر ﷺ باندي درود «الـــلهمَّ صَلِّ..» وايـي، او كـه وغـواړي نو دوعـا دي وكـړي، او بـيا بـه ښـي او چـپ طرف تـه سلام وګرځوي لكه څرنګه چي مخكي بيان وشو.

او پدي ترتيب سره يي لمونځ پوره او بشپړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جماعت* لمونځ

دجماعت لمونځ په يوازي لمونځ باندي اوويشت درجي زيات فضيلت او غوره والى لري، لکه ځرنګه چي له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کي روايت دى چي پيغمبر ﷺ فرمايي: «لقد همَمْتُ أن آمرَ بالصلاةِ فتُقامَ ثم أُخالفَ إلى قومٍ في منازِلِهم لا يشهدونَ الصلاةَ في جماعةٍ فأُحرقَها عليهم».

ترجمه: په رښتيا سره چي ما اراده وکړه چي امر وکړم چي لمونځ ودرول شي (اقامت وويل شي)، اوبيا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چي دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه يي) ورباندي وسوځوم. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړى دى).

نو که چيري دجماعت لمونځ پريښودل لويه ګناه نه واى، پيغمبر ﷺ به دوى دکورونو په سوځولو سره نه تهديد* کولاى. او الله ﷻ فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [بقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجُمعې لمونځ

اسلام همیشه یووالی او وحدت خوښوي او هغه ته (خلګك) رابولي*، او اختلاف بد ګڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هیڅ داسي کار نشته چي دمسلمانانو په مینځ کي دیووالي او وحدت درامینځ ته کیدو په لاره کي مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشویق کړي نه وي، او په هغه سره یې امر نه وي کړی.

دجمعې ورځ دمسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چي په هغې کي دالله ﷻ یادونه او تعظیم کوي، او ددنیا له کارونو او مصروفیتونو نه لیري په مسجدونو کي راغونډیږي، ترڅو دالله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه یوه مهمه فریضه او وجیبه* په ځای کړي، او دخطیبانو او عالمانو هغه لاربنودونو او ارشاداتو ته غوږ کښیږدي، کوم چي په خطبه کي یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندي کوي، او خطبه هغه اوونيز (هفته وار) درس دی چي خطيب دهغي پواسطې سره اوريدونکي دالله ﷻ توحيد ته رابولي*، او هغوی ته نوی ژوند ورکوي، او دالله او پيغمبر ﷺ محبت او اطاعت ته چمتووالی يې په زړونو کي بيا تازه کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ * فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

ترجمه: ای مومنانو کله چي دجمعي په ورځ د (جمعي) لمانځه لپاره اذان وشي، نو دالله وذکر (لمانځه) ته ورودانګی*، او پلورل* (او پيرودل)* پرېږدی، دا ستاسو لپاره ډيره غوره ده که تاسو پوهيدلاست، او چي کله لمونځ اداء شي، نو په ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـي خـواره* شـی، او دالله فضـل وغـوارې، او الله پـه ډیـرو یـادوولو سره یـاد کـړی، ژر دی چـي کامـیابه بـه شي.

او دجمعـي لمونـځ پـر هـر مسـلمان نـر او ښځـي باندي فـرض دی، کلـه چي بالغ* ازاد او مقیم* وي، او پیغمبر ﷺ همیشـه هغـه اداء کـړی دی، او دهغـه چـا لـپاره یـي ډیـره سـخته سزا ټاکلـي ده چـي هغـه نـه اداء کـوي، پیغمبر ﷺ فرمایـي: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَـاتِ أَو لَيَخْـتِمَنَّ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

تـرجمه: دجمعـي لمونځونو پرېښودلو نه دي خلك پـه کلکـه ډډه وکـړي، او (کـه داسـي ونکړي نو) الله ﷻ بـه ددوی پـه زړونـو باندي (دغفلت) مُهر* (ټاپه) لګوي، نـو بـیا بـه دغافلانو (ګمراهانو) له جملي نه وي. (دا حدیث مسلم روایت کړی دی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرمايي: «مَــنْ تَرَكَ ثَلاثَ جُمَعٍ تَهَاوُناً طَبَعَ اللهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوك چي دري جمعي (لمونځ) دسستۍ او تنبلۍ په وجه پرېږدي، الله ﷻ به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مُهر (ټاپه) ولګوي.

دجُمعي لمونځ دوه رکعته دی، چي يو مسلمان به يي په اِمام پسي دمسلمانانو سره يوځای په جَمعه کي اداء کوي.

دجُمعي لمونځ بيله جَمعي څخه نه صحيح کيږي، نو مسلمانان به سره يو ځای راغونديږي، او اِمام به دوی ته خطبه وايي او نصيحت او لارښودنه به ورته کوي، او دخطبي په وخت کي خبري کول ناروا دي، ان تردې که خپل ملګري ته ووايي چي: مَه، يا چوپ شه، نو دا هم بيځايه (او ممنوع) کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسافر لمونځ

الله ﷻ فرمايي: ﴿يُرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ۱۸۵]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتيا غواړي، او تاسو ته تکليف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دی، او الله ﷻ هر څوك دخپل وس سره سم* مُکلف کوي، او دداسي کار امر ورته نکوي چي په هغه نشي توانيدلای*، او له دې امله چي په سفر کي هم دمشقت او تکليف اټکل دی، نو الله ﷻ په هغه کي دوه شيان داسانتيا لپاره روا کړيدي:

لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):

پداسي ډول سره چي څلور رکعتيز لمونځ به دوه رکعته کوي، نو که چيري ته مسافر وې نو دغرمي، مازديګر او ماسخوتن لمونځ دوه رکعته وکړه، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او سهار لمونځ په خپل حالت پاتي کيږي يعني په هغې کي قصر نشته.

دلمانځه لنډول دمسلمانانو لپاره دالله ﷻ له طرف نه يوه اسانتيا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه حکمونو (رخصتونو) په ځای کول هماغسي خوښوي لکه څنګه چي دګران حکمونو (عزيمتونو) په ځای کول خوښوي.

دسفر په حکم کي: دموټر*، الوتکي، کښتۍ*، ريل ګاډی، څارويو*، او يا پښو سره سفر کول برابر دي، دې ټولو ته سفر ويلي کيږي، او لمونځ پکښي کي لنډ کيږي، تر څو چي سفر دګناه په مقصد نه وي (چي په هغه کي دلمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول:

مسافر ته روا دي چي دوه لمونځونه يو ځای په يوه وخت کي وکړي، نو دغرمي او مازديګر لمونځونه به يوځای کوي، او همدا رنګه دماښام او ماسخوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمونځونـه بـه يوځـای کـوي، او ددوارو لمونځونو وخت بـه يـو کـوي، خـو دواړه لمونځونه به يوله بل څخه بيل* اداء کـيږي، لومـړی بـه د غرمـي لمونـځ کـوي بـيا بـه وريـسـي سمدسـتي* دمازديګـر لمونـځ کـوي، يـا اول دماښـام لمونـځ او وريـسـي بـه سمدسـتي دماسـخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځـونو يوځـای والـی يـوازي* او يوازي دغرمـي او مازديګـر، او دماښـام او ماسخوتن په مينځ کـي وي، مـثلاً دسـهار او غرمـي، يـا دمازديګـر او ماښام لمونځونه يوځای کيدلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)

دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چي دلمانځه نه وروسته دري ځلي «أستغفر الله» ووايي، او بيا به دا (دعا) وايي: «اللّهُمَّ أنتَ السَّلامُ، ومنْكَ السّلامُ، تَبارَكْتَ يا ذَاالجَلالِ وَالإِكْرَام، لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»(١)، او دري ديرش ځلي به «سُبْحَانَ اللهِ»، «الْحَمْدُ للهِ»، «اللهُ أَكْبَر» وايي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به «لا إِلَـهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

---

(١) ترجمه: د ثنا، ستاينې او لويي څښتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده يي کوي (او مونږ ټول ستا بندګان يو) چه اي زما الله ځوک منع کوونکي نشته د هغه څه چه ته يي ورکوې، او نه ورکوونکي شته د هغه څه چه ته يي نه ورکوي، او ستا په وړاندي مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[(١)] وايي.

او (بيا به) آيت الكرسي، «قل هو الله أحد..»، «قل أعوذ برب الفلق..»، او «قل أعوذ برب الناس..» وايي.

او ددغه دريو سورتونو دري ځل ويل دسهار او ماښام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لکه څرنګه چي دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادی چي دمخکيني اذکارو وروسته دا دعا هم لس ځل وايي: «لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[(٢)].

او دا اذکار ويل ټول سنت دي او فرض ندي.

---

(١) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.

(٢) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، ، ژوند ورکوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارينه او ښځي* لپاره سنت دي -که چيري هغه مسافر نه وي- دفرضو څخه پرته ددوولس رکعته لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دادي:

څلور رکعته دغرمي دلمانځه څخه مخکي، او دوه رکعته وروسته، او دوه رکعته دماښام دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دماسخوتن دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دسهار دلمانځه څخه مخکي.

له أُمّ المومنين أُمّ حبيبه رَمْلَه بنت أبي سفيان ﷺ نه روايت دی وايي: دپيغمبر ﷺ نه مي واوريدل چي فرمايي: «مَا منْ عَبْد مُسْلم يُصَلّي للّه في كُلّ يَوْم ثنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعاً غَيْرَ الْفَرِيضَة إلاّ بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتاً في الْجَنَّة، أَوْ إلاّ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ في الْجَنَّة».

ترجمه: هيڅ يو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ کي دفرضو څخه پرته دوولس رکعته بيله فرضو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفل لمونځ وکړي، مګر دا چې الله ﷻ به هغه لره په جنت کې یو کور جوړ کړي، او یا به هغه لره په جنت کې یو کور جوړ شي. (دا حدیث مسلم روایت کړی دی).

اما په سفر کې به پیغمبر ﷺ دغرمي، ماښام، او ماسخوتن سنت نکول، خو دسهار سنت، او وتر به یې نه پریښودل، او دپیغمبر ﷺ (طریقه) زموږ لپاره داقتداء او پیروۍ غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمایي: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب: ٢١]

ترجمه: بیشکه چې دپیغمبر ﷺ (په طریقه او سنتو کې) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پیروي ده.

او پیغمبر ﷺ فرمایي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چې ما ګورئ لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړئ.

والله وَلِيّ التوفيق، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم،،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلهجي داختلاف په صورت کي يوه معنى لرونكي كلمات چي په كتاب كي راغلي دي

کلمه	معنی
اړخونه	طرفونه، جهتونه
ارزښت	اهمیت
اندامونه	اعضاء
اهمیت	ارزښت
بالغ	مړانه وهلی، بلوغ سن ته رسیدلی
بجلکه	ښنګری، دپښې ګیټی
بدن	جسم، وجود
برکي لرل	شاملیدل
بیل	جلا، جدا
پښې	سپي
پلورل	خرڅول
پوښتنه	تپوس، سوال
پیرودل	رانیول، اخیستل
تدبیر	تنظیم، پالنه
تدبیر	اداره، پالنه، کنترول

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
تشي بولي	وړې بولي، میتیازي، بولي
توانیدل	قدرت لرل
توپیر	فرق
تهدید	ویرول، ګواښ ورکول
جماعت لمونځ	په جَمه لمونځ
جنابت	غُسل اوبنتل
ځلي	واري
ځنګون	زنګون، ټکی، ټوټکی
څرګنده	معلومه
څرګنده	ښکاره، ظاهره
څرنګوالی	کیفیت
څنګل	لیچه، مټ
خلګ	خلق
خلیفګان	هغه کسان چي له تیر شوو کسانو نه نمایندګي کوي
خواره	تیت، خپاره
خِیره	ناپاکي، چټلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
دَرَول	نیغ نیول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دویم
ډکي بولي	غُل، غتې بولي، دانسان ګندګي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز ونیاز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثیر
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساري	مثل، مانند، همتا، شبیه
سپیدې	دسهار رڼایي، دسبا کیدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سَحَر، سهَر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	ګواهي
شفق	دماښام په وخت کې داسمان (اُفُق) سرخي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
ښی	راسته
عناد	دښمني
غوره	بهتر، ښه
غونډول	ټولول، جمع کول
کښیناستل	کیناستل
لاسنیونه	یو بل سره کومك کول
لامبل	غسل کول
لغړیدل	لغښتل، ډډه په ډډه اوړیدل، رغښتل
له مینځه وړي	باطله وي، ورکوي
لینګی	ساق، دبجلکي او ځنګون تر مینځ حصه
مازدیګر	نمازدیګر
مټ	داوړې نه تر ځنګل پوري حصه
محکم	ټینګ، کلك
مریان	غلامان
معبود	خدای، هغه څوك یا څیز چي خلګك یي عبادت کوي
مقیم	هغه څوك چي مسافر نه وي، په خپل وطن کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

معنی	کلمه
شا	ملا
ټاپه	مُهر
ګاډی	موټر
پیدا کول	موندل
پریولي، پریمینځي	مینځي
ورځغستل، منډه وهل	وردانګل
دلاس تلی	وُرغوی
پټون، نښانګه	ورون
قدرت، توان	وسعه
وبلل	وګڼل
وریښتان	ویښتان
یو څند	یو برابر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دموضوعاتو فهرست

سريزه ٣
لومړنۍ خبري ۵
لومړی رکن: ددې کلمې ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله): ۶
دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:............ ۱۴
څلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:........................ ۱۶
پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو
طاقت* او قدرت يي ولري: ۱۷
دلمانځه اهميت* ۱۸
طهارت يا دلمانځه لپاره پاکوالی ۲۶
تيمم وهل... ۲۸
فرض لمونځونه ۳۰
دلمانځه اداء کولو طريقه................................ ۳۲
د جماعت* لمونځ... ۴۳
دجُمعې لمونځ... ۴۵
دمسافر لمونځ... ۴۹
لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):......................... ۴۹
دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول: ۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)............ ۵۲
دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)...................... ۵۵
دمؤلف لنډه پېژندنه... ۵۷
دلهجې داختلاف په صورت کې يوه معنى لرونکې
کلمات.. ۵۸
چې په کتاب کې راغلي دي...................................... ۵۸
دموضوعاتو فهرست.. ۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبد الله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبدالنافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library